

Kronika Związkowa - P Z K O

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy

R O K : 1 9 5 4

Sytuacja społeczno-polityczna.

=====

Rok 1954 był po zakończeniu oficjalnego planu pięcioletniego rokiem przejściowym na dokończenie zadań tego planu, które nie zostały wykonane do końca ubiegłego roku. W ciągu realizacji planu pięcioletniego doszło do znacznego wzrostu produkcji w bardzo wielu gałęziach przemysłu. I tak np. w porównaniu z rokiem 1948 - na początku pięciolatki i rokiem 1953 - na końcu pięciolatki wzrost produkcji wynosił: energii elektrycznej o 65%, wydobywania węgla kamiennego o 15%, wydobywania węgla brunatnego o 45%, lignitu 57%, rudy żelaznej o 64%, żelaza surowego o 69%, stali surowej o 67%, wyrobów walcowanych o 75%, rur stalowych o 74%. Produkcja ropy naftowej wzrosła czterokrotnie, produkcja maszyn 3,3-krotnie, przemysłu chemicznego 2,5-krotnie. W przemyśle chemicznym rozpoczęto produkcję najnowocześniejszych leków jak penicyliny, chloramfenikolu, antypiryny, amidopiryny itd. - Produkcja insuliny wzrosła 5,5-krotnie a sulfoamidu 2,5-krotnie. Wzrost produkcji w materiałach budowlanych przedstawia się np. u cementu o 40%, cegieł o 40%, wapna o 24%.

Również osiągnięto wzrost produkcji rolniczej np. zbiory zbóż podniosły się o 5 %, roślin strączkowych o 33%, roślin oleistych o 79%, ziemniaków o 30%, buraka cukrowego o 27%, lnu o 154%, konopi o 97%, tytoniu o 53%, owoców o 13%, chmielu o 17%. - Ilość bydła nierogatego /na 100 ha ziemi użytkowej/ wzrosła o 13% a nierogacizny o 34%.

W ciągu planu pięcioletniego rozszerzył się sektor socjalistyczny i jego udział w obgospodarowywaniu ziemi ornej z 3 % w r. 1948 na 44% pod koniec r. 1953. - Na końcu roku 1953 było już 6 679 Jednolitych Spółdzielni Rolniczych III i IV typu, w których skupiło się 267 tysięcy gospodarstw małych i średnich rolników. Oprócz tego było 671 JSR typu II. /1/

Na skutek tych dobrych wyników mógł rząd skutecznie dalszą obniżkę cen detalicznych artykułów codziennego użytku oraz cen remontów i usług. Obniżka cen nastąpiła z dniem 1 kwietnia 1954r. a objęła 53 000 gatunków artykułów codziennego zużycia, co przyniosło obywatelom w ciągu tego roku przy zakupach okragło 5,6 miliarda Kęs-oszczędności. Od tego samego dnia zezwolono również na sprzedaż wolnorynkową złotych i srebrnych przedmiotów jubilerskich. - /2/

ZG PZKO i jego pracownicy ustosunkowali się do tego wydarzenia telegramem, który wysłali do rządu CSR. - Miał on następujące brzmienie:

"Zarząd Główny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego wraz z pracownikami sekretariatu przyjęli z pełnym zadowoleniem uchwałę Partii i Rządu, która dotyczy obniżki cen i tych zarządzeń, które mają na celu podniesienie stopy życiowej mas pracujących,

Tą drogą wyrażamy gorące podziękowanie Partii i Rządowi za nowy dowód troski o dobro mas pracujących i przyrzekamy w dowód wdzięczności, iż dzieło socjalizmu w naszej ojczyźnie - realizować będziemy niezłomnie".

Z G. P Z K O. /3/

O ile chodzi o życie polityczne, to zaraz z początkiem roku 1954 rząd uchwalił projekt ustawy konstytucyjnej o radach narodowych i podał ją pod ogólnonarodową dyskusję - od stycznia do kwietnia 1954r. Na podstawie uchwalonej przez Zgromadzenie Narodowej ustawy o radach narodowych zostały rozpisane wybory do rad narodowych wszystkich stopni. Odebyły się one już na podstawie powszechnego, równego, bezpośredniego i tajnego prawa głosowania /§1/. Prawo wyborcze posiadał każdy obywatel czesko-słowacki, który do dnia wyborów skończył 18 rok życia bez względu na przynależność narodową, płeć, religię, zawód, czas pobytu, pochodzenie socjalne, warunki majątkowe i czynność uprzednią - /§ 2/. Wybrany zaś mógł być każdy obywatel Republiki Czesko-słowackiej, który odpowiadał wymaganym warunkom wybieralności i ukończył 21 lat życia /§3/. /4/

Termin wyborów został ustalony na dzień 16 maja 1954. - Przyniosły one zdecydowane zwycięstwo idei socjalizmu. Z zarejestrowanych w listach wyborczych 8 638 379 wyborców wzięło udział w głosowaniu 8 492 918 wyborców, czyli 98,3%. - Za kandydatami Frontu Narodowego głosowało 7 946 867 wyborców, czyli 93,6 %.

W okresie jesiennym a to dokładnie dnia 28 listopada 1954 odbyły się jeszcze wybory do Zgromadzenia Narodowego oraz Słowackiej Rady Narodowej. Zarejestrowanych było 8 783 816 - wyborców, głosowało 8 711 718 wyborców, czyli 99,18%. Za kandydatami Frontu Narodowego głosowało 8 492 102 wyborców, czyli 97,89 %, przeciw kandydatom 182 928 wyborców - czyli 2,11 %. Za posłów do Zgromadzenia Narodowego w kraju ostrawskim zostali wybrani również dwaj Polacy, a to dyrektorowie szkół ośmioletnich Gustaw Przeczek z Trzyńca oraz Ernest Sembol z Karwiny. /5/

Dnia 9.II.1954r. - Komisja "Premenu" i Jednoty - Jedność przeprowadzała reorganizację własności majątków nieruchomości. Ze 150-ciu budynków przeszła na własność "Premenu". - Jedynie stare, nieopłacalne domy zostały na razie własnością Jednoty - Jedności. - Jednote - Jedność reprezentował Karol Gnida z Łazów.

Z dalszych wydarzeń politycznych można przytoczyć proces, który przebiegał przed senatem Sądu Najwyższego w Pradze - przeciw pomocnikom centrum antypaństwowego spisku z Rudolfem Slanským na czele, a to Marią Švermową i innymi, oskarżonymi o zdradę stanu. -

Najważniejszym jednak zdarzeniem politycznym był X Zjazd KPC w czasie od 11 czerwca do 15 czerwca 1954 w sali Pałacu Przemysłowego w Pradze. Zjazd zebrał prezydent Antoni Zápotocký, sprawozdawczy referat wygłosił sekretarz CK KPC tow. Antoni Novotný. - W uchwale zjazdowej wytyczne zadania w celu podnoszenia produkcji rolnej, wytyczne dla opracowania państwowego planu gospodarczego CSR na rok 1955. Po zakończeniu obrad

zjazdowych odbyło się pierwsze posiedzenie nowego CK KPC, którego pierwszym sekretarzem został wybrany tow. Antoni Novotny /6/

Z j a z d y , k o n f e r e n c j e .

III Powiatowy Zjazd Delegatów PZKO w Karwinie.

III-Powiatowy Zjazd Delegatów PZKO w powiecie karwińskim odbył się dnia 14 lutego 1954 w sali Domu Polskiego im. Józefa Stalina w Karwinie I-Mieście /Frysztacie/. Hasło Zjazdu brzmiało: "I przed narodem nieśmy oświaty kaganiec". Obecnych było 212 delegatów a z gości: za KP KPC tow. Pożusta i E. Karpeta, sekretarz pow. FN tow. Staniček, przedst. ZG PZKO tow. Mrózek, prezes, i B. Goj, sekretarz, za ZP PZKO w Cz. Cieszyń, prezes Wład. Milerski i sekretarz Józef Wentuła, przedstawiciel Zw. Przyj. Czał-Radz. Staszewski, przedst. PK ČSM tow. Wita, konsul PRL z Ostrawy Jerzy Fidler.

Zjazd zagażał i prowadził prezes Ernest Sembol. Referat sprawozdawczy wygłosił sekretarz powiatowy Henryk Szmeja. Stwierdził w nim, że w roku sprawozdawczym urządzono w powiecie karwińskim 242 wieczorów świetlicowych, wygłoszono 269 referatów, zaś 91 czynnych jest zespołów. Czyn społeczny zrealizowano - w 440 %, zamiast bowiem odpracować zaplanowanych 70 000 godzin brygadniczych odpracowano w rzeczywistości - 336 877 godzin.

Na konferencji rozwinęła się po referacie sprawozdawczym dyskusja, jak stwierdził w końcowym jej podsumowaniu prezes GZ. PZKO tow. Józef Mrózek, która była na wysokim poziomie. - Poruszono w niej cały szereg bardzo cennych zagadnień, które następnie przyjęto jako wnioski i wcielono do uchwały końcowej, wytyczającej nowo wybranemu zarządowi powiat. PZKO zadania na rok bieżący. Najczęściej poruszoną w toku dyskusji była sprawa dwujęzyczności na naszym terenie, sprawa pomocy młodym zespołom świetlicowym, sprawa czystości języka i posługiwania się nim na codzień itp. /Głos Ludu nr 20 z dnia 16. II. 1954r/. Tych kwestii kluczowych nie wolno kronikarzom pomijać i bagatelizować ! Tych spraw językowych nie doceniamy - niestety - do dziś

Prezesem nowego zarządu powiatowego wybrano ponownie tow. Ernesta Sembola. Dalszymi członkami ZP zostali wybrani: Eugeniusz Suchanek, Adolf Kubeczka, Kazimierz Gołuch, Helena Hebdowa, Wilhelm Sembol, Józef Michalski, Alojzy Kudziełka, Wanda Gąsiorowa, Henryk Toman, Władysław Holesz, Maria Rucka, Alojzy Frerek, Leopold Wałoszek, Janina Godulanka, Franciszek Kwiczela, Alojzy Rutkiewicz, Rudolf Wojner, Rudolf Nytra, Emil Dzierża, Wanda Wójcikówna, Rudolf Macura, Józef Nowak, Jan Husarek, Henryk Trzaskalik. ZG polecił do funkcji sekretarza powiatowego dotychczasowego sekretarza tow. Henryka Szmeję. Członkami komisji rewizyjnej zostali wybrani: Józef Szyja, Karol Gnida i Franciszka Bubowa.

Po zakończeniu Zjazdu rozpoczął się program "świeclicy pozjazdowej". Występował chór żeński z Karwiny-Miasta/Frysztatu/, prelekcję literacką wygłosił prof. Kazimierz Gołuch, wiersz - Marii Konopnickiej recytował Alojzy Kudziełka z towarzyszeniem fortepianu, "Koncert Jankiela" również Alojzy Kudziełka, a pogańkę o Mickiewiczu prof. Kazimierz Gołuch. Dalej występował chór żeński ze Suchej Górnej oraz Józef Wierzgoń z wiązaną utworów na akordeon. Konferansjerem był Ernest Sembol. -

W drugiej części omówiono "Rapsod o Oszeldzie"/naucz.Bajerówna z Frysztatu/ i jego ocenę prof.Gołuch. Fragmentem autorecytacji uzupełnił to Paweł Kubisz. Dalej na temat "Gwiazd nad Beskidem" Henryka Jasiczka mówił Jan Krucina. Program zakończył zespół taneczny pod kierownictwem ob.Gąsiorowej Wandy. Na tej świetlicy sprzedano 5 egz. "Rapsodu", 20 egz."Gwiazd" i 12 egz. "Przysłów" Józefa Ondrusza, /7/

III Powiatowy Zjazd Delegatów PZKO w Cz.Cieszynie.

- III Powiatowy Zjazd Delegatów PZKO powiatu czesko-cieszyńskiego odbył się w niedzielę, dnia 28 lutego 1954r. w sali hotelu "Piast" w Cz.Cieszynie. Zjazd odbywał się pod hasłem "Kultura i sztuka dla mas". Byli obecni delegaci 47 Kół PZKO i liczni goście jak np.: Jerzy Fidler /konsul PRL w Ostrawie/, Bělovský /pierwszy sekretarz PK KPC w Cz.Cieszynie/, dalej - przedstawiciele Pow.Kom.Frontu Narodowego, Powiatowej Rady Narodowej, Czeskosłowackiego ~~Krzyża~~ Czerwonego Krzyża i Zarządu Powiatowego ČSM, przedstawiciele ZG PZKO i bratnich ZP-PZKO z powiatu karwińskiego i bogumińskiego.

- Zjazd zajął i prowadził przewodniczący ZP PZKO tow.Władysław Milerski, referat sprawozdawczy wygłosił sekretarz tow.Józef Wentuła. Stwierdził w nim, że w roku ubiegłym pracowało na terenie powiatu czesko-cieszyńskiego 47 zespołów śpiewających, 25 teatralnych, 8 tanecznych, 6 recytacyjnych, 1 baletowy - i 1 zespół regionalny. Razem urządzono 144 imprez. Odpracowano 78489 godzin /zamiast planowanych 15 000 godzin/, zebrano 42 897 kg złomu żelaznego.

Wybrano nowym przewodniczącym ZP PZKO w Cz.Cieszynie tow. Władysława Milerskiego a sekretarzem Józefa Wentulę z Bystrzycy. Dalszymi członkami ZP PZKO zostali wybrani: Pączółka Jan, Cz.Cieszyn -zast.przewodn., dr.Józef Macura /Cz.Cieszyn/, Jan Gojniczek /Kojkowice/, Paweł Morcinek /Cz.Cieszyn/, Paweł Łabaj /Trzyniec V/, dr.Stefan Michalik /Gnojnik/, Jan Rusnok - /Cz.Cieszyn/, Karol Heczko /Jabłonków/, Karol Piegza/Jabłonków/, Józef Farnik /Coerlicko Górne/, Karolina Niemcowa - Ligotka Alodialna/, Józef Słowik /Cz.Cieszyn/, Jerzy Ciompa /Ropica/, Alojzy Wacławek /Mosty k/Jabłonkowskiej/, Jan Pniok/Guty Stanisław Rusz /Bystrzyca/, Aniela Węłachowa /Bystrzyca/, Zenobia Folwarczna /Cierlicko Dolne/, Jan Gojniczek /Kojkowice/, Karol Płocina /Gnojnik/, Paweł Kantor /Piosek/, Władysław Sikora /Newsie/, Jerzy Cienciała /Gródek/, Jan Kowala /Wędrynia/, inż. Władysław Zielina /Trzyniec/, Jan Liberda - /Trzyniec I/, Paweł Czernek /Tyra/, Anna Macura /Żuków Górny/, Paweł Kusza /Trzanowice/, Karol Jonszta /Błędowice Dolne/, Karol Cichy /Szumberk/, Adam Wawrosz /Trzyniec I./, Józef Kaleta /Ligotka Kameralna/, Alojzy Lipowski /Bukowiec/, Ludwik Kucharczyk /Żywotice/, Jan Raszka /Trzyniec I/, Andrzej Brzeżek /Łomna Dolna/, Józef Śliż/Trzyniec I/, Bogusław Brenny - /Sibica/, Leopold Bielen /Smilowice/, Helena Koźdoniowa /Olbrachcice, Leon Świder/Trzyniec II/, Jan Moliński /Wędrynia/, Anna Kantor /Wędrynia/.

Jako członkowie Komisji Rewizyjnej zostali wybrani: Jan Wojtek /Ropica/, Karol Cemerek /Niebory/, Paweł Tomenek - /Trzyniec VI/, Paweł Martynek /Milików/.

Po zakończeniu obrad zjazdowych odbyła się zabawa ludowa. W czasie jej trwania program kulturalny wykonali: zespół "Gorol" z Jabłonkowa, chóry męskie PZKO z Bystrzycy, Jabłonkowa i Końskiej, zespoły taneczne z Mostów k/Jabłonkowa, Nydku i Olbrachcic oraz humoryści: Oswald Szczurek z Cieszyna /Polska/, Władysław Niedoba i Adam Wawrosz.- /8/

C z y n n o ś ć Z a r z ą d u G ł ó w n e g o .

a/ I m p r e z y :

Krajowy Bał PZKO w Cz. Cieszylinie.

Odbył się on w sobotę, dnia 23 stycznia 1954r. w sali i kawiarni hotelu "Piast" w Cz.Cieszylinie Grały dwie orkiestry: jedna w głównej sali, druga w kawiarni. Bawiono się doskonale do późnych godzin nocnych.

II Festiwal PZKO w Cz. Cieszylinie.

II Festiwal PZKO odbył się jako centralna impreza ZG PZKO w niedzielę, dnia 27 czerwca 1954r. w parku im. Adama Sikory w Cz.Cieszylinie. Rozpoczął się o godz.9-tej aktywnym przewodniczącymi, sekretarzami i kierownikami świetlicowymi w sali hotelu "Piast". Potem nastąpiła przerwa obiadowa i program południowy. Festiwal odbył się pod hasłem: "Nasze zwycięstwo w pracy to pokój - to dalszy rozwój kultury!". Na przedpołudniowym aktywie wygłosił referat sprawozdawczy sekretarz ZG PZKO tow. Bogumił Goj oraz w dalszym punkcie programu zostały wręczone przez przewodniczącego ZG PZKO tow. Józefa - Mrózka dyplomy dla najlepszych zespołów zwycięzców Konkursu Twórczości Ludowej.

Po obiedzie odbyła się wspólna próba chórów i zbiórka do pochodu na ulicy Frydeckiej. Wśród licznych gości należy wymienić: konsula PRL w Ostrowie tow. J. Fidlere, przedstawiciela OK KPC tow. Błuskę, przewodniczącego KO FN z Ostrowy tow. Swobodę, sekretarza generalnego Związku Ukraińskich Pracujących z Preszowa tow. Michała Kudęja, przedstawicieli powiatowych i miejscowych władz i organizacji masowych. W pochodzie wzięło udział ponad 4 000 ludzi. Niestety w czasie tego pochodu nadeszła burza z piorunami i deszczem, wprowadzając krótkie, przelotne ale narobiła dużo kłopotów ze względu na stroje i transparenty

W parku Adama Sikory część oficjalną Festiwalu zajął przewodniczący ZG PZKO Józef Mrózek, po czym nastąpiły występy zespołów. Najpierw odbył się wspólny występ chórów mieszanych, które odśpiewały 4 pieśni: "To my ten lud /oprac. Eug. Fierli "Kreowskiak" /oprac. Stan. Kazuro/, "Gnała pastereczka" /oprac. Eug. Fierli/ i "Młodość" /oprac. Kowale/. Następnie połączone chóry męskie odśpiewały 3 pieśni a to: "Pieśń hutników" /oprac. Paweł Kalety, "Na nowej drodze" /oprac. Zdzisław Nowickiego/ i "Młodość" /oprac. Błantero/.

W dalszym ciągu występowały zespoły taneczne powiatu czesko-cieszyńskiego, a więc Olbrachcic, Nydku, Sibicy, Mostów przy Jabłonkowie. Tańczyły wiązankę cieszyńskich tańców regionalnych. Osobno występowały również chóry męskie powiatu czesko-cieszyńskiego, które wykonały dwie wiązanki pieśni śląskich: " Kwiaty z nad Olzy " - Eugeniusze Fierli oraz "Z niwy śląskiej - również Eugeniusza Fierli. Nie brakło w programie również zespołów mandolinistów z Lesznej Dolnej.

Na zakończenie festiwalu, wieczorem, miał się odbyć uroczysty występ zespołu ukraińskiego Teatru Narodowego w Preszowie, który jednak ze względu na dalszą przelotną burzę z piorunami i deszczem nie doszedł do skutku.- /9/

Cykl reciteli fortepianowych.

Zarząd Główny PZKO w Cz.Cieszynie wraz z publicznymi instytucjami kulturalnymi na naszym terenie zorganizował cykl recitali fortepianowych pianisty Tadeusza Myrdacza z ilustracją słowną prof.Ireny Myrdacz.

Recitale te odbyły się: Cz.Cieszyn, w piątek, dnia 10.9.1954 w sali Ratusza. Organizatorem był ZG PZKO; Trzyniec, we wtorek, dnia 14.9.1954 w sali Domu Ludowego. Organizatorem był Klub Zakładowy ROH huty trzynieckiej; Ostrawa, we czwartek, dnia 16.9.1954 w sali Domu Osvěty w Ostrawie. Organizatorem była dyrekcja Domu Osvěty w Ostrawie; Karwina, w sobotę, dnia 18.9.1954 w sali Domu Osvěty w Karwinie II. Organizatorem był Dom Osvěty w Karwinie.

Recital składał się z trzech części. Pierwsza z nich obejmowała utwory kompozytorów Sebastiana Bacha, Domenico Scarlatti-ego, Jana Brahmsa, Paganiniego, Liszta /Etiuda a-moll z wariacjami/. Druga część poświęcona była muzyce Fryderyka Chopina /Nokturn, Ballada, Scherzo/. Trzecia część zawierała utwory: - Karola Szymanowskiego /Preludium h-moll/ Sergiusza Prokofiewa, Maurice Ravella, hiszpańskiego kompozytora Izaac Albemira i również hiszpańskiego Memell de Falli-ego. /10/

Wycieczka krajoznawcza.

Zarząd Główny wraz z Zarządem Powiatowym PZKO w Cz.Cieszynie zorganizował trzydniową wycieczkę krajoznawczą na Słowaczną w dniach od 17 do 18 lipca 1954r. dla wybranych aktywistów - z ZG i ZP.- Trasa prowadziła z Cz.Cieszyna na zaporę Orawską, potem przez Orawskie Podzemcze - Czerwony Klasztor i Czerwony Dunajec do Keczmaroku, Wysokich Tatr, Mikulasza, Demänowskich jaskiń Chopoka stąd przez Rajeckie Teplice z powrotem do Czes. Cieszyna. /11/

Reprezentacyjny zespół pieśni i tańca.

Zarząd Główny miał w planie zorganizować stały "Reprezentacyjny Zespół Pieśni i Tańca", któryby wyjeżdżał w razie potrzeby reprezentować nasz związek. Miano zgłoszenia zebrać do dnia 10 kwietnia 1954r. Brakło jednak ochotnych, zgłoszeń napłynęło bardzo mało, tak, że utworzenie reprezentacyjnego zespołu przy ZG nie doszło do skutku.- /12/

b/ Kursy i szkolenia:

Kurs szkoleniowy SIA.

O odbył się on w dniach od 5 do 10 lipca 1954r. w schronisku na Kozubowej. Miał 21 uczestników. Wykładowcami byli: Bogumił Goj /referaty polityczne, wytyczne X Zjazdu KPC, Henryk Jasiczek /2 wykłady o warsztacie pisarskim/, Paweł Kubisz /4 wykłady z literatury/, prof. Józef Niemiec /2 wykłady o języku polskim/, prof. Karol Prymus /2 wykłady o współczesnym malarstwie i jego problemach/. W sumie było 12 kilkogodzinowych wykładów.

/13/

Kurs świetlicowy.

Kurs świetlicowy odbył się również na Kozubowej, w schronisku w czasie od dnia 28 lipca 1954 do 7 sierpnia 1954r. - Wykładowcami byli: Bogumił Goj, prof. Kazimierz Gołuch, Paweł Kubisz, Alojzy Kudziełka, Ferdynand Król, Franciszek Kwiczala, Jan Pribyla, Józef Stebel, Eugeniusz Suchanek, Józef Ondrusz, Józef Mrózek, inż. Leopold Wałoszek, Józef Wentuła i Władysław Wróbel. - Kierowniczką kursu była Helena Zoniowa.

Kursiści urządzili w niedzielę, dnia 1 sierpnia 1954r. ognisko na szczycie Kozubowej na temat "Dzieje Słowackiego Powstania Narodowego" z okazji 10 rocznicy jego wybuchu. Drugie ognisko zorganizowali kursiści w piątek, dnia 13 sierpnia 1954r. dla mieszkańców Kamienitego. Pierwsza część jego programu poświęcona była walce przeciw faszyzmowi, w drugiej części wystawiono widowisko ludowe "Wzdłuż Olzy" zawierające tańce ludowe, opowiadania i piosenki. Po skończeniu programu ogniskowego tańczono dalej wokoło ogniska przy dźwiękach muzyki skordeonowej.

Na kursie tym było 40 uczestników /z 78 zgłoszonych!/
/14/

Kurs dla dyrygentów.

Kurs ten odbywał się w dniach od 1 do 8 sierpnia 1954r. w zabytkowym zamku w Hradcu koło Opawy. Kierownikiem kursu był Józef Firla. Stałymi wykładowcami byli: Eugeniusz Fierla i Bruno Rygiel, dojeżdżali - Józef Stebel, Eugeniusz Suchanek i Bogumił Goj. Przy pomocy gospodarza zamku p. Valouška urządzali często świetlice muzyczne, raz nawet koncert beethovenowski.

Ze względu na obszerny program kursu, którego nie zdołano przerobić w Hradcu, ZG PZKO przedłużył ten kurs o dalszy tydzień. Ciąg dalszy jednak odbywał się już w schronisku na - Kozubowej w Oldrzychowicach. Na zakończenie kursu odbył się wieczór świetlicowy z bogatym programem kulturalnych w obecności przedstawicieli ZG PZKO.

/15/

Kurs dla reżyserów.

O odbył się on również w historycznym zamczku w Hradcu koło Opawy jako dalszy turnus po kursie dla dyrygentów. Jego stałymi wykładowcami byli: Franciszek Michalik i Franciszek Chmiel - /oba z Sceny Polskiej/, dorywczymi - Goj Bogumił, prof. Kazimierz Gołuch, Eugeniusz Suchanek, Paweł Kubisz, a z "Těšinského divadla" dyrektor Zajíc i charakteryzator Fujeřík. - Stałym korepetytorem był Edward Kaim.

./.

We czwartek, dnia 12 sierpnia 1954r. odwiedziła kursistów delegacja filmowców polskich /patrz Festiwal Filmowy Pracujących w Ostrawie/. Goście interesowali się żywo pracą kulturalno-oświatową. Tego samego dnia byli jeszcze w Łazach na próbie "Górnika", gdzie ich także serdecznie przyjęto. /16/

c/ Konkursy :

Konkurs literacki PZKO - 1954 r.

Konkurs ten kończył się z dniem 30 września 1954r.- Wpłynęły nań 53 prace. /Dla przypomnienia: był ogłoszony już w roku 1953 i przedłużony/. Jury konkursowe tworzyli: Aleksander Baumgardten z Katowic /Stalinogrodu/, Wojciech Natanson z Warszawy, prof. Szczepan Grudniewicz z Cieszyna oraz prof. Józef Niemiec z Orłowej i prof. Kazimierz Gołuch z Dąbowa. Ogólna suma nagród wynosiła 23 000 Kčs /w nowej walucie/, z czego 15 - tysięcy przewidziano na nagrody za prace o charakterze ściśle twórczym a 8 - tysięcy Kčs za prace w drugiej kategorii, tzn. ludoznawcze, historyczne, folklorystyczne, zbiory pieśni czy legend ludowych itd.

Przesłane na konkurs prace posiadały następujące godła i tytuły:

1. "Beskidy": a/ Śląska architektura, b/ Stroje ludowe, c/ Typy ludowe, d/ Śląska ceramika ludowa, e/ Stalalnictwo w Beskidach, f/ Miąż, puszcza beskidzka, g/ Zima pod Beskidami, h/ Różne.
2. "Pod dębami" - "W krainie węgla".
3. "Płański" - "Wesołe dykteryjki".
4. "Poranek" - "Zbiorek wierszy".
5. "Skarbnica" - "Podania i opowieści śląskie".
6. TBZ "Pieśni ludowe z powiatu czeskokocieszyńskiego /600 pieśni ludowych z powiatu Cz. Cieszyn, tekst i nuty/.
7. Pierwsza próba - "Niedziela w Rawensbrücku" /opowiadania/.
8. Humor - "Śląskie bojki".
9. Ster - "Hewiyrze" /sztuka ludowa w 4 aktach/.
10. Paleta słońca - "Zbójnickie śpiewki" /wiersze/.
11. Men - "Hej ruk", "Matka" /opowiadania/.
12. Z dawien dawna - "Na marginesie pewnej publikacji" - /zbiór artykułów/.
13. Mało wiele - a/ "Pokłosie osiem listek", b/ "Do słownika geograficznego /ludowe nazwy miejscowe Łutyni Niemieckiej/.
14. Węgiel - złoto : "Baśń prawdziwa o walkach ludu naszego o wolność - dla młodzieży".
15. Debiut: "Droga do szczęścia" /sztuka ze środowiska górniczego /.
16. Sierpień 1954: "Zwycięstwo emancypantki" /komedia satyryczna w 1 akcie/.
17. Śląska baśń: a/ "Na służbie u dziadka" /baśń ludowa - w opracowaniu scenicznym/,
b/ "Ucieczka w krainę baśni" /sztuka dla teatru kukiełkowego/,
c/ "Strach na zamku" /komedia w 4 aktach/,
d/ "Turyści" /opowiadania/.

18. Olek : " Nowelki ".
19. Czas: - " Młodość i miłość " /opowiadania/.
20. Służa: " Stawiska w Orłowej - Łazach " /zarys historyczny/.
21. Milczeć ma wiecznie twój cień: " Czas ludzkiej krzywdy " - /powieść/
22. Sonet: " Sonety " /wiersze/.
23. Kos : - " Trzy wiersze ".
24. Noel : " I wiersz ".
25. Kobza: " Gajdosz z Kuraйки " /Opowiadanie ludowe/.
26. Śmiech: " Śląskie bojki ".
27. Andrzej Gajewski: " Z tradycji proletariackiego internacjonalizmu na Śląsku Cieszyńskim - i Zagłębiu Ostrawsko - Karwińskim na przełomie XIX i XX wieku ".
28. Okrużyny: " Historyczne i aktualne ".
29. Wspomnienia spod słomianych strzech: " Wspomnienia spod słomianych strzech " /proza/.
30. Szczęśliwy sen : " Szczęśliwy sen " /opowiadanie/.
31. Co było najlepsze: " Co było najlepsze " /opowiadanie/.
32. Na cierniach róż : " Górnik i ziemia rodzinna " /wiersze/.
33. Było nie było : " Spotkało ją szczęście i inne opowiadania ".
34. Beskidzki : " Nieznana pieśń " /wiersze/.
35. Tramwaj : " Opowiadanie ".
36. Żywica : " W Beskidach " /wiersze/.
37. Górnik : " Wiersze wybrane ".
38. Źródło : " Śląskie teksty gwarowe ".
39. Emeryt : " Kaj djobo! nimoże, tam staróm babe pośle", /sztuka sceniczna/.
40. Sarmata: " Z czasów czarów, cudów i niewoli ".
41. Postępowy: " Narodziny nowej wsi /obrazek sceniczny/.
42. Marysia : " Mój kraj " /wiersze/.
43. Lenia : " Wiersze ".
44. Krystyna: " Przygody obywatela Bulwy - Ziemiarszka " /nowela/.
45. Janusz : " Józek " /nowela/.
46. Mewa : " Górnicy " /opowiadanie/.
47. Gorol spod grónia: " Skarby ziemi " /wiersze/.
48. Man: - " Zapiski górnika ".
49. Sarmata: " Życie górnika ".
50. Przemięło: " Daleko za granicznymi skałami " /powieść/.
51. Amont : " Miłość i zgoda " /komedia w 4 aktach/.
52. Skowronek: " Los sierotek " /wiersze/.
53. Baśka " " Welczymy o Basię " /komedia muzyczna w 3 aktach/.

Ze względu na liczebność i objętość prac jury konkursowe zakończyło prace oceniające w ostatnich dniach grudnia 1954r., stąd też wyniki nie zostały ogłoszone jeszcze w 1954 r. - Z wynikiem konkursu spotkamy się więc w roku 1955. /17/

d/ Miesiąc Oświaty, Książki i Prasy.

Po doświadczeniach z minionych lat, kiedy to w październiku każdego roku organizował PZK najpierw skromny "Dzień Oświaty", a w kilku ubiegłych latach już "Tydzień Oświaty i Książki", postanowił ZG PZKO w tym roku rozszerzyć tę akcję na cały miesiąc październik, ogłaszając go "Miesiącem Oświaty, Książki - i Prasy" /MOKP - /MOKi P/. Okazało się to słuszne i pożyteczne. W ciągu miesiąca można było lepiej rozplanować akcje i urządzić ich o wiele więcej niż w ramach jednego np. tygodnia. -

Tegoroczny MOKP był miesiącem bardzo żywej działalności kulturalno - oświatowej. Niemal każde Koło starało się urządzić kilka akcji dla swych członków, wziąć udział w odrodzeniu życia społecznego. Nowością tego miesiąca były - przede wszystkim seanse filmowe. ZG PZKO otrzymał do dyspozycji kilka całowieczorowych filmów polskich /Skarb, Załoga, Czerci żleb, Śmiali ludzie /oraz czeskich/ np. Wczasy z Aniołem/, które wyświetlano w tych miejscowościach, gdzie nie ma stałego kina publicznego. Poza tym dało się uzyskać z Polskiego Biura Informacyjnego w Pradze szereg średnio - i krótkometrażowych filmów, które także wypożyczano do terenu i wykorzystywano w wielu Kołach.

Dalszą akcją na wielką skalę był "kiermasz książkowy". - Koła otrzymały z polskiej księgarni 12 995 sztuk kuponów kiermaszowych, które sprzedawano, a które w akcji losowania przynosiły szczęśliwym nabywcom nagrody w postaci wylosowanych książek.

W ramach Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy odbyło się wiele różnorodnych imprez, których nie sposób wymienić. Dla ilustracji należy wspomnieć o Trzyńcu.

W sobotę, dnia 2 października 1954r. odbyła się w Domu Robotniczym Rewia z okazji rozpoczęcia MOKP.- Program obejmował 3 wesołe skecze, występy trisa żeńskiego, chóru mieszanego, zespołu tanecznego, kwartetu męskiego oraz orkiestry. Rewia nosiła tytuł "Jedziemy bez kurtyny". Powtarzano ją w ciągu MOKP w Nieborach, Oldrzychowicach, Karpętnej, Łakach i Mostach k/Jabłonkows.

Dnia 30 października 1954r. również w sali Domu Robotniczego w Trzyńcu zorganizowano na zakończenie również wieczornicę świetlicową. Konferansjerem był prof. Matula.- Program składał się z występu dwu zespołów tanecznych /kier. Świnczykówna i Raszka/ z Trzyńca, tańce-duetu /Świnczykówna - Ondruch/, nastrojowego tańca lalek /Janikówna, Molinówna, Matwiejkówna/, chóru trzynieckiego, kwartetu z Trzyńca - Kanady, tercetu żeńskiego z Lesznej Dolnej, duetu małżeństwa Pribulów, żeńskiego zespołu śpiewaczego z Nydku oraz występów solistów: Jeżowiczówna, Wronkows, gawędziarza - humorysty "Macieja" - z "Gorola" /ob.Cienciaka/ oraz Oswalda Szczurka z Cieszyna. Słowo wstępne wygłosił dyr.Józef Macura z Gnojnika,-

/18/

e/ Nowe Koła PZKO.

W roku 1954 powstały nowe Koła PZKO a to:

Wędrynia-Zaolzie, którego konstituujące Walne Zebranie odbyło się w niedzielę, dnia 23 maja 1954r.

Nydek-Głuchowa, którego konstituujące Walne Zebranie odbyło się w niedzielę, dnia 12 września 1954r. i już na 3 października przygotowało pierwszą swą imprezę - festyn ludowy.

Mosty-Szańce, którego pierwsze zebranie członkowskie - /40 obecnych/ odbyło się w ramach Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy. Na zebraniu tym wystąpił chór mieszany z Mostów - Centrum pod batutą nauczyciela Mazura oraz recytatorka Macoszówna.-

/19/

f/ z e s p ó ł y przy ZG PZKO

Teatrzyk Kukiełkowy " Bajka ".

" Bajka " wystawiała w roku 1954 następujące sztuki:
1/ O dobrym oręczu i wilku - pióra Ferdynanda Króla, 2/ "Dole Książki" - pióra Ferdynanda Króla i 3/ O dwóch siostrzyczkach małych - Lucyny Krzemienieckiej. Miała więc "Bajka" trzy premiery, odegrała w roku 247 przedstawień, które widziało 22 230 dzieci oraz 3 348 osób dorosłych.

W r.1954 przypadł jubileusz 1 000 przedstawienia tego zespołu, które zostało odegrane w niedzielę, dnia 26 września 1954r. w polskiej szkole ludowej w Gutach w obecności wielu gości jak przedstawiciela Centralnego Zarządu Związku Łelkarskiego z Pragi Buřivale Hrnčiča, delegacji ZG PZKO itd.-

-Uroczystość zagościł przemówieniem wstępnym ob.Szczuka ze SRPS, potem przemawiali - powiatowy inspektor szkolny a zarazem przewodniczący ZG PZKO tow.Józef Mrózek.-

Następnie zespół odegrał sztukę Ferdynanda Króla pt."Złośliwy Jurek". Zespół grał w składzie: Ferdynand Król /kierownik zespołu/, Emilia Zebroková/gawędziarka/ a zarazem animatorka/, Wanda Królowna, Emilia Fierlowa, Gertruda Kozusznikówna, Zofia Kulowa i Hildegarda Swaczynowa /ekordeonistka/.

Zespół w ciągu swej 7-letniej ofiarnej pracy wystawił już 18 sztuk /z tego 8 napisał Ferdynand Król/, zrobił 384 lelek. Grał w 62 miejscowościach razem 119 odsłon /własna dekoracja/, które oglądało ponad 110-tysięcy dzieci a ponad 15-tysięcy osób dorosłych.

Dnia 8 października 1954r. nadało Polskie Radio dłuższą audycję, poświęconą działalności " Bajki " z okazji jubileuszu 1 000 przedstawienia. /20/

Wieczory literackie SLA.

Członkowie sekcji literacko - artystycznej zwłaszcza działu literackiego urządzili w r. 1954 szereg udanych wieczorów świetlicowych charakteru literackiego. -
Najważniejsze z nich odbyły się w :

Suchej Górnej we wtorek, dnia 16 marca 1954 w świetlicy PZKO. Udział brali: Paweł Kubisz i Henryk Jasiczek oraz małżonkowie Wanda i Józef Pribulowie. Tematem wieczoru był - "Rapsod o Oszeldzie" i "Gwiazdy nad Beskidem".

Szumberku w sobotę, dnia 20 marca 1954r. w świetlicy Koła. Udział brali Paweł Kubisz, Henryk Jasiczek, mgr Kazimierz Gołuch. Omawiano najnowsze pozycje wydawnicze SLA-/"Rapsod i Gwiazdy nad Beskidem"/.

Jabłonkowie, dnia 27 marca 1954r. w lokalu Czytelni.-
Brali udział: miejscowy chór, recytatorzy, Henryk Jasiczek, Paweł Kubisz, mgr Gołuch. W programie omawiano "Rapsod" - i "Gwiazdy nad Beskidem" z autorecytacjami.

Suchej Dolnej, dnia 8 maja 1954r. po raz pierwszy w ogóle w tym Kole. Udział brali Paweł Kubisz, Henryk Jasiczek, Józef Ondrusz, piosenkarze małżeństwo Pribulowie. W programie najnowsze utwory danych pisarzy.-

Suchej Górnjej w ramach MOKP dnia 5 października 1954 r. w obecności ponad 200 słuchaczy. Udział brali: Paweł Kubisz, Henryk Jasiczek, małż. Pribulowie. W pierwszej części odśpiewał chór kilka pieśni śląskich, potem pogadankę na temat Mies. Oświaty, Książki i Prasy wygłosił Paweł Kubisz. W drugiej części nastąpiły autorecytacje, przeplatane piosenkami małż.-Pribulów. Inowacją wieczoru było typowanie przez uczestników utworów, które mieli nasi poeci recytować. Wytypowano między innymi z "Przednówka" wiersz "W Gutsch jest muzyka", z "Rapso-du o Oszeldzie" rozdział "Inwokacja" i "Koncert Liszta w Cieszynie". Na "bis" musiał jeszcze Henryk Jasiczek wygłosić autorecytację z tematyki "wesołego opowiadania gwarowego". Na wieczorze omawiano również sprawy wyborów, przedstawiono kandydata na posła /Józef Buława, górnik z kopalni Dukla/.- Sprzedano również ponad 200 bonów na "kiermasz książkowy".

Lutyni Dolnej w sobotę, dnia 9 października 1954r. z udziałem Pawła Kubisza, Henryka Jasiczka, Anny Zawadzkiej i małż. Pribulów oraz Józefa Ondrusza, który wygłosił nowy materiał z "Żywych tekstów".

Orłowej w niedzielę, dnia 10 października 1954r. w świetlicy Koła /Zborówka/, z udziałem Pawła Kubisza, Józefa Ondrusza, Anny Zawadzkiej i oktetu PZKO z Karwiny. Zeszło się ponad 200 widzów czy raczej słuchaczy.

Ostrewie, dnia 27 października 1954r. w Domu Polskim.- Udział wzięli Paweł Kubisz, Henryk Jasiczek, małżeństwo Pribulów oraz studenci Akademii Górniczej i chór PZKO.-

Stoniewie w piątek, dnia 29 października 1954r. w Domu PZKO w ramach MOKP. Zebrało się ponad 300 uczestników. Na program złożył się montaż złożony z urywków utworów naszych pisarzy, wykonany przez młodzież szkoły ośmioletniej - referat Pawła Kubisza na temat MOKP, autorecytacje utworów Pawła Kubisza, Henryka Jasiczka i Józefa Ondrusza, przeplatane wstawkami piosenkarskimi małż. Pribulów. W wieczorze brał również udział naczelny redaktor dziennika "Życie Warszawy", prezes Związku Dziennikarzy Polskich, poseł do sejmu PRL Henryk Korotyński oraz towarzyszący mu redaktor "Rudého práva" z Pragi.

Koszarzyskach w niedzielę, dnia 5 grudnia 1954r. w lokalu ob. Samca, gdzie zebrało się ponad 100 obywateli. Zagajał dyrektor szkoły Gustaw Zuczek, były autorecytacje Henryka Jasiczka, Pawła Kubisza i Józefa Ondrusza, przeplatane wstawkami piosenkarskimi małż. Pribulów. Śpiewał również miejscowy chór PZKO, a na zakończenie przybył "Dziedek Mróz" przynosząc oprócz świątecznych i noworocznych życzeń również podarunki. I jeszcze jeden moment zasługuje na uwagę. Zebrani wysłali telegram do Centralnego Komitetu Czesk. Obrońców Pokoju w którym wyrazili swoje stanowisko w związku z obradami moskiewskimi /sprawa remilitaryzacji Niemiec zachodnich/.
Tekst telegramu brzmiał:

"My, obywatele Koszarzysk, zebrani na wieczorze świetlicowym Sekcji Literacko-Artystycznej w dniu 5 grudnia 1954r. przesyłamy Zarządowi Głównemu Czeskosłowackiego Komitetu Obrońców Pokoju wyrazy solidarności z uchwałami moskiewskiej konferencji.-

-Chcemy pokoju, dlatego protestujemy przeciw ponownemu tworzeniu i uzbrajaniu nowego "wehrmachtu". Naszą sumienną pracą będziemy umacniali sprawę pokoju.-
Obywatele Koszarzysk, powiat Cz. Cieszyn". /21/

g/ Konkurs Twórczości Ludowej - eliminacje powiatowe.

- W dniach 24 i 25 kwietnia 1954 odbyły się powiatowe eliminacje Konkursu Twórczości Ludowej zespołów śpiewających i tanecznych w 4 ośrodkach a to Orłowej, Karwinie, Cz.Cieszynie i Trzyniecu. Do przeglądu zwycięzców powiatowych zakwalifikowały się następujące zespoły:

Tercet żeński: Karwina II-Solca, Sucha Górna, Gródek.

Kwartet męski: Trzynieć-Kanada, Ostrawa, Sucha Górna.

Chóry żeńskie: Stonawa, Łazy, Karwina II-Granice, Nydek.

Chóry mieszane: Łazy, Orłowa I, Karwina II-Solca, Łąki n/Ol.
"Harfa" Cz.Cieszyn, Wyższe Szkoła Gospodarcza i Vyšší hospod.škola z Cz.-Cieszyna, Jedenastolatka Cz.Cieszyn, Mosty p.Jabłonków, Gnojnik, Olbrachcice.

Chóry męskie : " Siła " Stonawa, " Echo " Karwina II,
" Gorol " Jabłonków, Bogumin, " Hasło " Orłowa, " Hejneł " Karwina I-Miasto,
" Hejneł " Sucha Dolna, " Ogniwo " Końska, Newsie.

Zespoły taneczne: Olbrachcice, Karwina I-Miasto, Wyższe Szkoła Gospodarcza Cz.Cieszyn, Zespół Powiatowy PZKO Cz.Cieszyn, Sucha Górna i Pietwałd,- /22/

C z y n n o ś ć Z a r z ą d ó w P o w i a t o w y c h .

a/ Powiat bogumiński:

Kurs charekteryzacji scenicznej.

Pod koniec kwietnia 1954r. zakończył się kurs charekteryzacji scenicznej dla ochotników z powiatu bogumińskiego.- Instrukctorem był również p.Fujerik, charekteryzator Těšinského divadla. W imieniu ZP PZKO sekretarz powiatowy Alfred Kocur wręczył 16 uczestnikom poświadczenie o ukończeniu kursu. /23/

Festiwal Powiatowy w Boguminie.

Festiwal Powiatowy Zespołów Świetlicowych powiatu bogumińskiego odbył się w niedzielę, dnia 20 czerwca 1954r. na boisku Sokoła za parkiem w Boguminie. Pochód wyruszył od budynku - polskiej szkoły. /24/

b/ Powiat czeskocieszyński:

Powiatowy zespół taneczny.

Pierwsza próba nowo utworzonego Powiatowego Zespołu Tanecznego przy ZP PZKO odbyła się dnia 19 stycznia 1954 w sali gimnastycznej jedenastolatki w Cz.Cieszynie. Organizatorem była Komisja Taneczna przy ZP PZKO. Instrukctorem była pani Marcinkowa Janina, jej pomocnikami Anne Ruszówna z Bystrzycy ./.

i Józef Raszka z Trzyńca. Tancerze rekrutowali się przede wszystkim z absolwentów przeszłorocznego kursu tanecznego.

/25/

Obwodowe odprawy.

W celu omówienia warunków pracy, potrzeb i trudności Kół oraz wytyczenia skoordynowania planów pracy zwołał ZP PZKO w Cz.Cieszynie obwodowe odprawy funkcjonariuszy Kół PZKO a to w miejscowościach:

Bystrzyca i Jabłonków w dniu 3 marca 1954r. /środa/,
Trzyniec i Gnojnik dnia 10 marca 1954 oraz
Czeski Cieszyn o Błędowice w dniu 24 marca 1954 r.

W odprawach brali udział przewodniczący, sekretarze, kierownicy świetlic oraz bibliotekarze Kół PZKO powiatu czesko-cieszyńskiego.

/26/

IV Festiwal Muzyki i Śpiewu.

IV Festiwal Muzyki i Śpiewu, jako tradycyjna już impreza w powiecie czesko-cieszyńskim odbył się dnia 6 marca 1954r. - /sobota/ w Cz.Cieszynie a powtórzony został dnia 13 marca 1954 w Trzyńcu. Był w całości poświęcony twórczości Fryderyka Chopina. Wykonawcami byli: chór męski i mieszany "Harfa" z Czesk. Cieszyna, chór męski "Lutnia" z Trzyńca, orkiestra symfoniczna pod kier. Józefa Raszki z Trzyńca oraz soliści. - Przemówienie wstępne wygłosił Henryk Jesiczek /o Fryderyku - Chopinie/.

Na program złożyły się: występy tenora Witolda Tomasa i tenora Edwarda Cishotnego /Nokturn Es-dur/, chór męski /Marsz żałobny i Wojak/, chór mieszany /Polonez A-dur, Marzenie, Etiuda E-dur/ z towarz.fortepianu, solo Marii Jeżowiczówny "Życzenie" z tow.orkiestry i chóru, występy pianistów: dziesięcioletniej Haliny Konderlanki /Walc As-dur/, Halinki Guńkówny /Etiuda - f-moll/, Roberta Raszki, W.Sztefkówny /walc minutowy/ Marty Rozmanitowej /3 preludia oraz fragmenty sonety b-moll/ - Ryszarda Kotasa /Etiuda E-dur/, Wendy Działdury /Scherzo b-moll i Etiuda rewolucyjny/, prof. Karola Hławiczki /Koncert e-moll/.

/27/

Majówki obwodowe.

Na wniosek ZP PZKO i przy jego pomocy zorganizowano w obwodach parę udanych wspólnych akcji rozrywkowych, które nazwano "Majówkami". Odbyły się one między innymi w:

Bystrzycy nad Olzą, dnia 23 maja 1954 pod Głuchową, gdzie w ramach festynu wystąpił chór męski, zespół taneczny z dziecięskimi krekowiskiem, chór żeński z pieśniami ludowymi /Nydek/, chóru męskiego w Bystrzycy. Pomimo stosunkowo chłodnej pogody zjawili się na tej majówce ponad 500 uczestników.

Nawsiu, dnia 29 maja 1954, na której wystąpiły połączone chóry mieszane obwodu jabłonkowskiego, "Gorol" z więzienką 16 pieśni z skomponiowaniem orkiestry hutniczej Józefa Raszki z Trzyńca oraz zespoły taneczne. Początek był o godz.19-tej wieczorem. Bawiono się dobrze do późnych godzin nocnych. -

/28/

" Dzień Oszeldy " w Nieborach.

W roku 1954 z okazji 90-tej rocznicy śmierci śląskiego rewolucjonisty Pawła Oszeldy, który urodził się w Nieborach dnia 16 lutego 1823r. a zmarł w Szoproniu na Węgrzech dnia, 26 czerwca 1864r. zorganizowało Koło PZKO w Nieborach jako imprezę obwodową " Dzień Oszeldy " czyli krótko "Oszeldówkę".

W ramach tej uroczystości doszło najpierw do odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci Pawła Oszeldy w budynku polskiej szkoły, potem wyruszył od szkoły pochód, który doszedł aż na łąkę, niedaleko domu rodzinnego Pawła Oszeldy, gdzie odbył się wielki festyn ludowy. Zegając uroczystość prezes Koła miejscowego Franciszek Szczuka, odsłonięcia tablicy pamiątkowej dokonali miejscowi pionierzy a przemówienie okolicznościowe wygłosił Paweł Kubisz. Na festynie zaś przemówił przewodniczący ZG PZKO Józef Mrózek. W dalszym ciągu odbył się program kulturalny, w którym brały udział: połączone chóry mieszane obwodu trzynieckiego, chóry męskie Końskiej i Trzyna, zespół mędnolistów z Lesznej Dolnej, chór żeński z Nydku oraz zespół tańeczny z Olbrechcic.

Uroczystość ta odbyła się w roku 1954 po raz pierwszy i postanowiono urządzać ją corocznie.-Było to dnia 30 maja 1954r.

/29/

Konkurs czytelniczy w powiecie czeskocieszyńskim.

Zarząd Powiatowy w Cz.Cieszynie ogłosił konkurs czytelniczo-biblioteczny, uchwalony na odprawie bibliotekarzy w dniu 12 maja 1954r. Warunki były następujące:

- a/ zgłosić pisemnie swój udział w konkursie u bibliotekarza swego Koła względnie w zarządzie miejscowego Koła,
- b/ z podanych książek wybrać sobie dowolnie 6 książek, przeczytać je uważnie,
- c/ wziąć udział w uroczystym zebraniu dyskusyjnym.

Te zebrania dyskusyjne miał zwołać ZP PZKO pod koniec roku /listopad,grudzień/ w różnych miejscowościach w zależności od ilości zgłoszeń. Wynagrodzeniem za uzyskanie w konkursie najlepszych wyników był " Dyplom wzorowego czytelnika ".- Trzykrotnie po sobie zdobycie takiego dyplomu upoważniało do noszenia specjalnej " Odznaki Czytelniczej PZKO ".

Do konkursu w roku 1954 wytypowano książki: "Marta" - Elizy Orzeszkowej, "Krzyżacy" - Henryka Sienkiewicza, "Ondraszek" - Gustawa Morcinka, "Zaorany ugór" - Michała Szolochowa, "Anna - Proletariuszka" - Iwana Olbrechta, "Placówka" - Bolesława Prusa, "Kordien i chem" - Leona Kruczkowskiego, "Pan Tedeusz"- Adama Mickiewicza.

Równocześnie z konkursem czytelniczym ogłosił ZP PZKO w Cz. Cieszynie konkurs dla bibliotekarzy, który miał być zamknięty z końcem roku kalendarzowego. Zwycięzcami mieli być ci bibliotekarze, którzy przez osobistą agitację, przekonywanie i propagandę uzyskali największą ilość zgłoszeń do konkursu czytelniczego. Wyniki obu tych konkursów zostały ogłoszone dopiero w roku następnym.-

/30/

,/.

Święto Góralskie w Jabłonkowie.

Tradycyjne Święto Góralskie w dniu 15 sierpnia 1954r. było świętem zbratenia się wsi i miast, przeglądem folkloru i zwyczajów ludowych. 15 wsi podgórskich wystawiło w czasie jego trwania własny program. Na święcie tym wystąpił po raz pierwszy Górniczy Zespół Pieśni i Tańce ZP PZKO w Kerwinie. Były naturalnie również przysmaki góralskie w licznych stoiskach bufetowych.

Na to święto jechał od Bogumina specjalny pociąg o godz. 11, w którym rolę obsługi pełnili członkowie "Gorale" sprzedając bilety po zniskowej cenie. Powiadano, że z powodu "przeciążenia" nawet os. w jednym wagonie pękło co spowodowało nieprzewidziane spóźnienie.

Wspeniał się pochód od dworca kolejowego w Nawsiu zaraz po przyjeździe specjalnego pociągu. Najpierw jechał na białym koniu "Jure spod gronia" /Władysław Niedoba/ a za nim wozy alegoryczne gmin: Bystrzycy, Boconowic, Gródka, Karpętnej, Łomnej Dolnej itd. a za nimi dziesiątki tysięcy ludzi w ogromnym upele, bo słońce prażyło niemiłosiernie.

Z gości wymienić należy: przedstawicielkę OK KPC tow. Mikową, ORN tow. Lubojackiego i Rzymana, PK KPC tow. Mękyne, PRN tow. Chasęka, PRN z Cieszyne tow. Chmiela, ZG PZKO tow. Mrózka i Goja, przedstawicieli Frontu Narodowego itd.

Na miejscu festynu gości i uczestników powitał "Jure spod gronia", po czym przemówienie okolicznościowe wygłosił wiceprezes ZG PZKO Henryk Jasiczek. Po tej oficjalnej części rozpoczęły się popisy poszczególnych zespołów: "Gorale", Bystrzycy /tańiec miotlarski/, Gródka "Rynikorze", Karpętnej - /Kurkorze/, Koszerzyskie - /Syrorze/, Boconowic, Łomnej Dolnej, Nydku, Mostów p. Jabłonków, Milokowe. Powiatowy Zespół Pieśni i Tańce z Cz. Cieszyne zatańczył tańce polskie i rosyjskie, występował zespół taneczny z Olbrachcic /tańce śląskie/ i wieczorem już przy reflektorach Powiatowy Zespół Pieśni i Tańce "Górniki" z Kerwiny. Nie przyjechały na święto zaproszone zespoły: słowacki i ze Vsetína.

W programie kulturalnym występowało ponad 500 osób, oglądało zaś te popisy ponad 15 tysięcy ludzi. Stąd też były breki w ewidencji, organizatorzy nie liczyli na tak wielki udział, a do tego jeszcze pogoda była upalna. Najtrudniej było o piwo! Opowiadano sobie już na festynie i długo po nim charakterystyczny dowcip z tegorocznego "Święta". - Brzmiał on następująco:

Po usilnym poszukiwaniu odnaleźła wreszcie stroskane pewna małżonka swego męża i pyta się go:

- "Na kajżeś był, Ferdynandzie?"
- "Ale, odskoczyłem se na motorce do Cieszyne" - odpowiada mąż.
- "Na dyćysz nie mów, a poco?"
- "Na piwo!" - brzmiąca odpowiedź męża.

Był też dodatkowy kłopot z odjazdem tej masy ludzi. Zopowiadano na festynie, że pociąg powrotny w stronę Kerwiny i Bogumina odjedzie o 23-godz. Ludzie więc bewili się do ostatniej chwili a kiedy zjawili się na dworcu przed 23-godziną dowiedzieli się, że pociąg odjechał już o 22-godz. /jak zresztą było planowane pierwotnie/. A ta masa ludzi została na dworcu. Aby sprawę rozwiązać zorganizowano więc drugi pociąg specjalny, który jednak odjechał dopiero po północy.

"Gorolski kiermasz" w Jębłonkowie.

Była to raczej narada robocza przedstawicieli podgórskich Kół PZKO w miesiącu październiku 1954r., połączone z beztroską wesołą zabawą. Oprócz prezesów Kół tego obwodu wzięli w niej udział: konsul PRL tow. Jerzy Fidler, ze ORN w Ostrowie tow. Karol Rzymen, przedstawiciele ZG i ZP PZKO. Wesoły program "kiermaszu" zapewnili: zespół "Gorol", jego gwędziarze - Michoż i Maciej. Były pieśni i tańce ludowe i śląskie, gorolski humor.

Ustalono, że "Święto Gorolskie" będą urządzać w ścisłym związku z ZP PZKO w Cz. Cieszyń w miesiącu sierpniu a to; w niedzielę, "kiedy nie beje pędzić".-

Powyższy kiermasz odbył się w niedzielę, dnia 10 października 1954r. we wszystkich lokalach jębłonkowskiej "Czytelni" w obecności ponad 300 przedstawicieli podgórskich Kół.- W czasie dyskusji przemawiali: konsul tow. J. Fidler, przewodniczący ZG PZKO tow. J. Mrózek, podsumowanie dyskusji dokonał tow. Henryk Jesiczek.

/32/

"Spiewamy dla hutników"

Pod tym tytułem urządził ZP PZKO wraz z Kołem PZKO w Trzyniecu "Wieczór pieśni, muzyki i tańce" na zakończenie MOKP - dnia 30 października 1954r. w sali Domu Robotniczego w Trzyniecu. Bliższe dane o tej imprezie podane są w temacie "Miesiąc - Oświaty, Książki i Prasy."

Statystyka powiatu czeskocieszyńskiego.

Powiat czeskocieszyński liczył w roku 1954 ogółem 53 Kół miejscowych, w których zorganizowany było 6 941 członków - / z tego 1080 zyskanych w 1954r. /. W powiecie tym pracowało w roku 1954 ogółem 51 zespołów śpiewaczych, 39 teatralnych, 24 tanecznych, 13 recytacyjnych, 3 muzyczne, 1 szachowy, 1 sadowniczy i 1 regionalny.

W ramach MOKP urządzono ogółem 180 zebrań i akcji, w których wzięło udział razem 16 841 obywateli. Na wystawach i kiermaszach sprzedano książek za 31 251 Kčs. W ramach akcji wyborczej zorganizowano 140 imprez z udziałem 13 270 obywateli. Występów zespołów było w tym czasie 156, wysłano w teren 391 agitatorów a 189 członków PZKO zasiadało w różnych komisjach w czasie wyborów.

W roku 1954 odbyło się 24 odpraw funkcyjneriuszy Kół w 6-obwodach. W r. 1954 urządzono w ramach powiatu :

Rodzaj akcji	ilość	obecność osób
zebranie członkowskie	272	11 229
wieczory świetlicowe	120	7 998
imprezy publiczne	271	63 663

Odpracowano łącznie 54 958 godzin w czynie społecznym i oddano 26 ton złomu w akcji zbioru surowców wtórnych.

/33/

C/ Powiat karwiński.

Otwarcie nowej sceny w Stonawie.

W sobotę, dnia 19 czerwca 1954r. odbyło się w Stonawie uroczyste otwarcie nowej dużej sceny, wybudowanej w czynie społecznym przez członków Koła PZKO w tej gminie. Przy tej okazji odpracowano ponad 8 000 godzin bezpłatnie. Przecięcia symbolicznej wstęgi dokonał budowniczy i projektant tej sceny ob. Antoni Ryba, emeryt. sztygar, który też najwięcej godzin poświęcił tej budowie. Gośćmi na tej rzadkiej uroczystości byli między innymi prezes ZG PZKO tow. Józef Mrózek i sekretarz ZG PZKO tow. Bogumił Goj.

Następnego dnia, tj. w niedzielę dnia 20 czerwca 1954r. wystawił stonawski zespół teatralny wesołą sztukę J. Kurpińskiego ze śpiewami i tańcami pt. "Krakowiacy i górale". - Obecny był również dyrektor Těšínského divadla ob. Zajíc oraz wielu aktorów Sceny Polskiej.

Po raz drugi odegrano "Krakowiaków i górali" w Stonawie w niedzielę, dnia 26 czerwca 1954r. Na tym przedstawieniu gościem był także konsul PRL w Ostrawie tow. Jerzy Fidler.

/34/

„Aktyw przewodniczących Kół w Karwinie.”

Na poniedziałek, dnia 29 marca 1954r. zwołał ZP PZKO w Karwinie aktyw przewodniczących Kół do Domu Kultury w Karwinie II /Dom "Praca" był w tym czasie w remoncie/. Na porządku obrad znalazły się sprawozdania Kół o przygotowaniach do wyborów oraz sprawy organizacyjne. Poruszono tam również sprawy powstania przy ZP PZKO powiatowego zespołu o charakterze regionalnym-górnictwem. Ponieważ ZP nie był w stanie pokryć kosztów z umundurowaniem takiego zespołu zwrócił się do Kół z prośbą o pomoc finansową.

/35/

Powiatowy zespół pieśni i tańca "Górnik" w Karwinie.

W marcu 1954r. rozpoczął swą pracę powiatowy zespół pieśni i tańca, który nazwano symbolicznie mianem "Górnik" przy ZP-PZKO w Karwinie. Trzon tego powiatowego zespołu tworzyły dwa chóry mieszane /Łazy i Stonawa/ i dwa zespoły taneczne z Karwiny I i II. Kierownikami grup tanecznych byli: ob. Gąsiorowa i Ferd. Król, kierownikiem orkiestry i chórów ob. Eugeniusz Fierla i Józef Firla. Zespół otrzymał na początek tylko stroje kobiece, ale za to piękne, stylowe, oryginalne laskie - stroje z okolic Karwiny.

Jak już wspomniano pierwszy oficjalny występ tego zespołu odbył się w ramach tradycyjnego "Gorolskiego święta w Jabłonkowie /dnia 15.8.1954r./ Zespół został przyjęty przez bardzo licznie zgromadzoną publiczność bardzo serdecznie i gorąco był oklaskiwany.

/36/

"Wskazówki dla świetlic".

Komisja Świetlicowa przy ZP PZKO w Karwinie pod kierownictwem inż. Leopolda Wałoszka rozpoczęła w 1954r. wydawanie biuletynu informacyjno-instrukcyjnego dla kierowników świetlic w powiecie karwińskim pod tytułem "Wskazówki dla świetlic". Biuletyn miał być wydawany dla całego terenu przez ZG PZKO ten jednak nie ustosunkował się przychylnie do tego projektu, więc wydawcą pozostał nadal ZP PZKO w powiecie karwińskim.

/37/

Konkurs na najlepszą dekorację.

ZP PZKO w powiecie karwińskim ogłosił konkurs na najlepszą tematyczną dekorację lokalu świetlicowego w powiecie karwińskim. Z 26 Kół tego powiatu 17 Kół posiadało własną świetlicę; komisja konkursowa odwiedziła wszystkie te lokale w czasie od dnia 15 kwietnia do 15 maja 1954r. Nie wszystkie z nich znajdowały się w należytym porządku. Jeśli więc w czasie trwania konkursu nie postarano się o ich odpowiedni wygląd, wnioskować było można, że taki stan trwał przez cały rok. Komisja zaproponowała ZP PZKO udzielenie następujących nagród :

I nagrodę - za dekorację i czystość Kołu PZKO w Dąbrowej,
II nagrodę - Kołu PZKO w Piotrowicach,
dwie III nagrody - Kołom PZKO w Suchej Górnej i Karwinie-Mieście /Frysztatowi/.

Oprócz tego za piękną i aktualną treść gablotki przyznała komisja jedyną nagrodę, którą zyskało również Koło PZKO - w Dąbrowej.

/38/

Zagajenie MOKP w Karwinie.

Na zagajenie Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy w powiecie karwińskim zorganizował ZP PZKO dnia 2 października 1954r. w sali Domu Oświaty w Karwinie 2 uroczysty "Wieczór pieśni, muzyki i humoru". W programie znalazło się zagajenie w imieniu ZP PZKO tow. Adolfa Kubeczki, występ trójki żeńskiego ze Solcy, chóru żeńskiego z Karwiny-Granic, dwu kameralnych zespołów śpiewaczych i zespołu tanecznego z Suchej Górnej, zespołu tanecznego z Darkowa i Karwiny I-Miasta, połączonych chórów mieszanych pod batutą nauczyciela ob. Winklera. - W drugiej części wystąpili gawędziarze - humoryści: Adam Wawrosz w roli "Jónka z pohybu", komik Oswald Szczurek z Cieszyna, duet małżonków Pribulów, zbójnicy i dziewczęta z Łąk nad Olzą i na zakończenie walc wiedeński. - Konferansjerami byli mgr Kazimierz Gołuch i Jan Krucina.

Na zakończenie MOKP w powiecie karwińskim odbyły się dwie zabawy ludowe z programem kulturalnym, a to w Domu Stalina w Karwinie II oraz Orłowej w Domu Cingra. Obie udały się znakomicie.

/39/

Rewia pieśni, tańca i humoru w Karwinie.

Zarząd Powiatowy PZKO w Karwinie urządził w ramach Miesiąca Przyjaźni Czechosłowacko-Radzieckiej w Domu Oświaty w Karwinie II w dniu 14 listopada 1954r. gościnny występ brygady artystycznej Powiatowego Domu Kultury z Polskiego Cieszyna wraz ze znanym humorystą - komikiem Oswaldem - Szczurkiem. W imieniu ZP PZKO przyjmował gości tow. Adolf Kubeczka. Taki sam występ odbył się dnia poprzedniego, tj. 13 listopada 1954r. w Suchej Górnej.

/40/

Zmiana lokalu ZP PZKO w Karwinie.

Z dniem 24 października 1954r. przeniesiony został sekretariat zarządu powiatowego w Karwinie do nowego lokalu, a mianowicie do byłego laryszowskiego "zameczku" /budynek mniejszy - większy "zamek" spalił się pod koniec drugiej wojny światowej/. W tym "zameczku" w parku Zdeńka Neledlcho mieściły się również sekretariaty innych organizacji społ. Frontu Narodowego.

/41/

Rewia studencka w Stonawie.

Dnia 29 grudnia 1954r. odbyła się w Domu PZKO w Stonawie uroczysta R E W I A , której program wykonali członkowie PZKO przy wyższych uczelniach, a głównie studenci z Berna. Były na niej występy chóru męskiego pod dyrygenturą Kunze-
skiego i Mazurka, kwintetu męskiego, skrzypka Wańki -
/"Kanarek"i in./ oraz zespołu tanecznego /mazur,górol/.
Konferansjerem był K.Waniek. /42/

a Statystyka powiatu karwińskiego.

Powiat posiadał 26 Kół terenowych. Członków na końcu roku 1954 było ogółem 8 061, z czego pozyskanych w r.1954 razem 1 095. W powiecie odbyło się w tym roku : 503 zebrani zarządowych, 115 zebrani członkowskich, 203 wieczorów - świetlicowych, 3 świetlice dla dzieci, imprez publicznych 193 z udziałem 71 734 osób.

Pracowały na terenie powiatu następujące zespoły:
19 chórów mieszanych, 9 chórów męskich, 6 chórów żeńskich,
23 małych wokalnych zespołów, 4 muzyczne, 18 teatralnych,
14 tanecznych, 5 recytatorskich, 5 różnych innych.-
Razem było ich 106 a skupiały 1 829 członków. Występów miały 787. Oprócz tego było zorganizowanych 15 kursów praktycz-
nych dla kobiet /gotowania, szycia, pierwszej pomocy sani-
tarnej/.

Odpracowano w roku 1954 łącznie 242 714 godzin w czynie społecznym, z tego 103 086 godzin w górnictwie, 22 662 - w hutnictwie, 37 563 godzin w rolnictwie, 79 403 godzin przy innych pracach /budownictwo, akcja 5 M itd/. Oprócz tego oddano w zbiorze surowców wtórnych 82 156 kg złomu żelaznego. /43/

Z ż y c i a p o l s k i e g o s p o ł e c z e ń s t w a .

a/ Sprawy szkolnictwa polskiego.

Jubileusze szkół.

W roku 1954 obchodziły polskie szkoły na naszym terenie następujące jubileusze :

- 170-lecia szkoły ludowej w B y s t r z y c y nad Olzą,
- 100-lecie szkoły ludowej w B u k o w c u .

Otwarcie nowej szkoły.

W dniach 28 i 29 sierpnia 1954r. odbyły się uroczystości otwarcia polskiej szkoły w Łomnej Dolnej - Kamienitym.- Uroczystość odbyła się w 30-rocznicę pierwszego otwarcia pierwszej szkoły Macierzy Szkolnej na Kamienitym. Obecnie dla 9 dzieci tej części wioski otwarły władze państwowe polską szkołę. W sobotę, dnia 28 sierpnia 1954r. zespół świetlicowy ze Szumbarku urządził tam wieczornicę z bogatym programem.-

W niedzielę, dnia 29 sierpnia 1954r. uroczystość zagaik tow. Sajdok, przyszedł kierownik tej szkoły, po nim przemówienie wygłosił inspektor powiatowy tow. Józef Mrózek w imieniu Powiatowej Rady Narodowej w Cz. Cieszyńskie oraz ZG PZKO, potem tow. Korzenny za Miejscową Radę Narodową i szkołę w Dolnej Łomnej, tow. Jan Kotas za polskie parallelki gimnazjum pedagogicznego, dyrektor Piegra Karol za ośmioletnią szkołę z Jabłonkowa, która przyjęła patronat nad nowo otwartą szkołą na Kamienitym a w końcu tow. Alojzy Maroszczyk jak dawny jej kierownik.

Po oficjalnej części nastąpiła zabawa festynowa, w czasie której wystąpił zespół " Gorol " z Jabłonkowa, chór mieszany młodych nauczycieli i zespół taneczny z Cz. Cieszyńska - Sibicy.

/44/

Usamodzielnienie szkół.

Od dnia 1 września 1954r. została usamodzielniona polska szkoła ludowa w K o j k o w i c a c h , która po lutym 1948r. została otwarta jako elokowana klasa szkoły ludowej w Lesznej Dolnej.

Od tego samego dnia została również usamodzielniona polska szkoła ludowa w S t a n i s ł o w i c a c h , która była reaktywowana w roku 1950 jako elokowana klasa szkoły w Cierlicku Górnym. Z powodu wielkiej odległości /ponad 6 km drogi/ władze szkolne dla 19 dzieci pozwoliły na samodzielną szkołę.

/45/

Dzień Nauczyciela.

Dnia 28 marca 1954r., jako w rocznicę urodzin sławnego czeskiego pedagoga i uczonego Jana Amosa Komenskíego obchodzono po raz pierwszy " D z i e Ń N a u c z y c i e l a ". Odbyły się oficjalne zebrania nauczycieli i wychowawców w powiatach na których oceniano dodatnio pracę wychowawczo-dydaktyczną naszych nauczycieli i na których zebrani nauczyciele mogli oglądać wartościowy program kulturalny. Postanowiły najwyższe władze państwowe że " Dzień Nauczyciela " będzie odtąd obchodzony corocznie. Przy tej okazji odznaczano nauczycieli dyplomami uznania, nadawanymi przez powiatowe i okręgowe rady narodowe oraz przez rząd czy ministerstwo orderami czy odznaczeniami państwowymi.

Odznaczenie pedagoga.

Z okazji Święta Pracy, 1-Maja 1954r. otrzymał wysokie odznaczenie państwowe - order Gustaw Przeczek "Za zasługi o rozbudowę" dyrektor ośmiolatki w Trzyńcu i od 5 lat redaktor gazetki szkolnych i wreszcie poseł do Zgromadzenia Narodowego w Pradze.-

/46/

b/ Zgony zasłużonych pracowników kult.-oświatowych.

Jarosław W a l e c z k o , ostatnio wice-inspektor szkolny powiatu cieszyńskiego /Polska/ zmarł w szpitalu w Cieszyńskie w wieku 74 lat dnia 8 września 1954r.- Zmarły urodził się w Rychwałdzie, w okresie międzywojennym, był nauczycielem a potem redaktorem pism polskich, które wychodziły na terenie Śląska Czechosłowackiego, był także pracownikiem Macierzy Szkolnej.

/47/

Jan K i s z a , długoletni dyrygent i organizator chórów, twórca niezapomnianych melodii. Pochodził z ubogiej rodziny rzemieślniczej, urodził się w Zamerskach dnia 28.XII.1890 r. Był jednym z pionierów ruchu śpiewaczego na terenie Śląska Cieszyńskiego.

W roku 1952 został odznaczony przez Radę Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych w Warszawie najwyższym odznaczeniem śpiewaczym - złotą odznaką.- Pracował w okresie międzywojennym w Cierlicku, Kerwinie, Łazach, Końskiej na naszym terenie. Zmarł w listopadzie 1954 r.

/48/

Ludwik S o l s k i / prawdziwe nazwisko Sosnowski/, zmarł w Krakowie, dnia 19 grudnia 1954r., w setnym roku swego życia, bo urodził się dnia 15 marca 1853r. Z okazji rozpoczęcia swego setnego roku życia /dnia 15 marca 1954/ otrzymał wysokie odznaczenia państwowe. Był artystą na skalę europejską. Nasze społeczeństwo widziało Go jako "pena Jowialskiego" we wstępkach ośrodkach naszego terenu jak: Trzyńca, Cz.Cieszyna, Orłowej, Boguminie i Ostrowie w grudniu 1949r.

/49/

c/ Różne ważne imprezy i akcje terenowe.

Wieczór kulturalno - rozrywkowy w Cieszynie /Polska/

W lutym 1954r. w obszernej sali hotelu " Pod Jeleniem" w Cieszynie odbył się wieczór kulturalno - rozrywkowy. Wzięli w nim udział, poza członkami cieszyńskiego Domu Kultury, nasi członkowie a to: nasz humorysta i satyryk Adam Wawrosz z Trzyńca wraz ze swym czeskim kolegą Wilhelmem Skalką, małżeństwo Pribulowie z Łąk, jako piosenkarze oraz w charakterze konferansjera profesor Kazimierz Gołuch.

/50/

Wieczór literacko - muzyczny w Kerwinie.

W dniu 26 lutego 1954r, urządziła Powiatowa Biblioteka Ludowa w Kerwinie przy współudziale ZP PZKO w Kerwinie w sali biblioteki w Kerwinie II wieczór literacko - muzyczny na temat "Wielkość"- muzyki Chopina na tle liryki Cypriana Norwida". Słowo wstępne i prelekcje na temat życia i twórczości poety Norwida wygłosił profesor Kazimierz Gołuch.

Program wykonali: utalentowany skrzypek Józef Sochor oraz pianistka Dziadurówna. Dwie pieśni solowe z akomp.fortepianu zaśpiewała p.Wanda Wijacka /przy fortepianie ob.Swaczynówna/.

Główną organizatorką wieczoru była p.Anna Pinkasowa, kierowniczka polskiego działu powiatowej biblioteki ludowej w Kerwinie II. Podobnych wieczorów literacko - muzycznych było jeszcze kilka w roku 1954.

/51/

Manifestacja w Żywocicach.

Dnia 8 sierpnia 1954r. odbyła się w Żywocicach z okazji 10-tej rocznicy tragedii mieszkańców tej wioski wielka manifestacja pokojowa, zorganizowana przez Związek Bojowników Antyfaszystowskich i Miejscowej Rady Narodowej w Żywocicach,

Suchej Dolnej i Suchej Górnej przy współudziale PK FN i PRN w Cz.Cieszynie pod patronatem okręgowego Komitetu Związku Bojowników Antyfaszystowskich i ZG PZKO.

Gośćmi byli: przedstawiciel CK Zw.Bojown.Antyfasz. gen.Ejem z Pragi, przedstawiciele OK i PK Zw.Boj.Antyf.konsul PRL - J.Fidler, przedstawiciel OK KPC tow.Bělovský, przedstawiciele ZG PZKO oraz innych organizacji Frontu Narodowego.

Po odegraniu hymnów państwowych zagaik uroczystość Jan Kiedroń,przewodniczący grupy miejscowej ZBA,potem nastąpiła recytacja wiersza Pawła Kubisza, recytacja czeska i polska "Człowiek z bezimiennej mogiły"- H.Jasiczka/. Przemawiali gen.Ejem i sekretarz ZG PZKO tow. Bog.Goj. Po przemówieniach połączone chóry PZKO odśpiewały dwie pieśni. Oficjalną część zakończono "Pieśnią Pracy".- Po manifestacji odbył się festyn ludowy.

/52/

Odsłonięcie pomnika ofiar faszyzmu w Karwinie.

W niedzielę, dnia 13 czerwca 1954r. odsłonięty został pomnik ku czci ofiar faszyzmu w Karwinie II koło Domu Stalina przy ulicy Armii Czerwonej. W akcie odsłonięcia wzięli udział przedstawiciele Polski Ludowej, partii, administracji państwowej, konsul PRL w Ostrawie, przedstawiciele armii, górnicy i delegacje różnych organizacji Frontu Narodowego.

Odsłonięty pomnik jest drugim z kolei większym dziełem naszego artysty - rzeźbierza Franciszka Świdra z Karwiny.

/53/

Odsłonięcie pomnika ofiar faszyzmu w Trzyńcu.

Pod hasłem "Już nigdy więcej wojny" odbyła się w Trzyńcu dnia 30 października 1954r. uroczystość odsłonięcia pomnika ku czci poległych w czasie wojny i ofiar faszyzmu,postawionego na Placu Pokoju.

Pomnik przedstawiający postać hutnika, symbol hutniczego Trzyńca,wykonany został również przez naszego artystę - rzeźbierza Franciszka Świdra z Karwiny. Po odsłonięciu pomnika odbyła się wielka manifestacja pokojowa.

/54/

Ukraiński Teatr Narodowy z Preszowa.

Zespół Ukraińskiego Teatru Narodowego z Preszowa, który był zaproszony na Festiwal Krajowy PZKO - a którego występ nie doszedł do skutku na tym festiwalu z powodu deszczu - bawił na naszym terenie kilka dni i występował w Boguminie, Błędowicach, Gnojniku i Trzyńcu z pokazem rewii taneczno - śpiewaczo-muzycznej po tytule "Melodie miłości". Występy tego zespołu cieszyły się dużym zainteresowaniem, program się publiczności podobał.

/55/

Festiwal Filmowy w Ostrawie.

W sierpniu 1954r. odbywał się w Ostrawie na stadionie zimowym "Ludowy Festiwal Filmowy" w ramach którego został również wyświetlony film polski pt. "Piątka z ulicy Barskiej", nagrodzony na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Cannes.

Wyświetlano go w czwartym dniu festiwalu, tj. w środę, dnia 11 sierpnia 1954r. Program tego popołudnia przedstawiał się następująco:

Najpierw odbył się koncert orkiestry kopalni Jeremko z Ostrowy, potem występował chór mieszany "Harmonia" Koła PZKO w Orłowej - Łazach pod kierownictwem Eugeniusza Fierli a następnie zespół regionalny wrocławski z Wrocławia.

Serdecznie powitano delegację polskich filmowców, która zjawiała się potem na widowni. Delegację tworzyli: dyrektor działu propagacyjnego kinematografii polskiej Ryszard Zieliński oraz artystka filmowa, odtwórczyni jednej z ról filmu - Ewa Krasnodębska. Otrzymali mnóstwo kwiatów i cenne upominki w postaci pięknych odlewów, wazy kryształowe, obraz. Przemawiali obojgoscie dziękując za tak serdeczne przyjęcie i gorące powitanie.

Był również obecny przedstawiciel PRL, konsul Jerzy Fidler. Po oficjalnej części wyświetlono film "Piątka z ulicy Barskiej", który został również serdecznie przyjęty przez pełną widownię.

/56/

Zespół Ziemi Cieszyńskiej w Karwinie.

Na zaproszenie Powiatowej Rady Narodowej i Powiatowego Komitetu KPC w Karwinie gościł w górniczej Karwinie w dniu 24 lipca 1954r. w parku Zd. Nejedlého 110-osobowy Zespół Ziemi Cieszyńskiej z Cieszyna /Polska/ z okazji 10-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z bogatym programem kulturalnym. Występ tego zespołu na podium w parku poprzedził koncert orkiestry wojskowej. Obecny był konsul PRL z Ostrowy Jerzy Fidler.

Zagajał dr. Srba w języku czeskim i Ernest Sembol w języku polskim.

Zespół pracuje przy Związku Zawodowym Pracowników Handlu w Cieszynie. Kierownikiem był prof. Jerzy Drozd, instruktorką Janina Marcinkowa, konferansjerem prof. Kazimierz Gołuch.

Program obejmował następujące punkty: Mazur /w wykonaniu 16 par/, chór pod batutą prof. Drozda, oberek, orkiestra młodych skordeonistów z Pietwałdu; teniec ukraiński "hopek". Po przerwie znowu skordeoniści z Pietwałdu, zespół regionalny "Fućik" z Pietwałdu z pięknymi tańcami. Głównym punktem był montaż ob. Marcinkowej pt. "Na szalaszu" w wykonaniu całego zespołu. Po wręczeniu tradycyjnych kwiatów była jeszcze polka, a na zakończenie wspólny walc /na scenie/ wykonawców, pionierów i wręczających kwiaty. Nastrój bardzo serdeczny.

/57/

Akademia w Karwinie.

Powiatowa Rada Narodowa w Karwinie urządziła również z okazji święta państwowego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej /z okazji 10-lecia PRL/ uroczystą akademię, we czwartek, dnia 22 lipca 1954r. w sali Domu Oświaty w Karwinie II. Na program złożyło się uroczyste posiedzenie PRN oraz przemówienie okolicznościowe i występy zespołów. Przemówienie okolicznościowe wygłosił przewodniczący PRN tow. Fajkus. Program kulturalny wykonali zespoły: trio żeńskie Koła PZKO z Karwiny-Solcy, zespół taneczny z Karwiny I, chór mieszany PZKO Łazy i czeski zespół regionalny z Pietwałdu.

/58/

Otwarcie " Mostu Przyjaźni " w Cz.Cieszynie.

W niedzielę, dnia 25 lipca 1954r. po południu odbyła się wielka manifestacja przyjaźni czeskosłowacko-polskiej w czasie uroczystego otwarcia drugiego mostu łączącego Cz.Cieszyn z Cieszynem, który był wybudowany wspólnym wysiłkiem polskich i czeskich konstruktorów i robotników.

Ze strony Polski w uroczystości wzięli udział: wice-minister gospodarki komunalnej Stanisław Sroka, konsul PRL z Ostrawy Jerzy Fidler, przewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej Jan Babczyk, sekretarz Wojew.Kom.PZPR Jerzy Łamuzga, przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej z Cieszyna Stanisław Smugała, dalej przedstawiciele miejscowego Komitetu PZPR, Związków Zawodowych, Komitetów Kobiet i Młodzieży.

Ze strony czeskosłowackiej udział wzięli: wiceminister komunikacji Józef Rajhl, przewodniczący Okręg.Rady Narodowej w Ostrawie Oldřich Černík, przedstawiciel KPC w Ostrawie - tow.Bělovský, PK KPC z Cz.Cieszyna Z.Měkyně, przewodniczący Powiat.Rady Narodowej w Cz.Cieszynie Chasák, przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej w Cz.Cieszynie tow.Grimm, przewodniczący ZG PZKO tow.Mrůzek Józef i dalsi przedstawiciele organizacji społecznych.

Uroczystość zagał przewodniczący PRN z Cz.Cieszyna - tow.Chasák oraz przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej z Cieszyna ob.Smugała. Główne przemówienie wygłosili: wice-minister Sroka oraz przewodniczący ORN z Ostrawy Černík. Przecięcia symbolicznych wstęg dokonali wiceminister Stanisław Sroka i wiceminister Josef Rajhl. Następnie program kulturalny wykonali zespoły: Zespół Ziemi Cieszyńskiej oraz Zespół młodzieżowy huty z Trzyńca.

/59/

Hutniczy zespół śpiewaczy w Trzyńcu.

We czwartek, dnia 21 października 1954r. odbyło się konstytuujące zebranie nowego zespołu śpiewaczego przy Klubie Zakładowym ROH huty trzynieckiej. Zjawili się ponad 80 członków - śpiewaków. Wytoczono plan pracy na najbliższą przyszłość, wyznaczono kierunek pracy na dalszą odległość i wybrano komisję artystyczną w składzie: inż.Piechaczek, Karol Wronka, Jan Gojniczek, Paweł Kaleta, Finreszek, Szkuta oraz inż.Kubiński. Pozyskano już do tego chóru 109 śpiewaków, w większości dotychczasowych członków okolicznych chórów PZKO.-

/60/

Nowy ambasador PRL w Pradze.

W dniu 30 czerwca 1954r. złożył swe listy uwierzytelniające na ręce prezydenta państwa Antoniego Ząpotockiego nowo mianowany ambasador Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej - w Pradze tow. A d a m C u b e r . Obecny był również minister spraw zagranicznych CSR V. David. Akt ten odbył się na zamku praskim.

/61/

d/ Scena Polska.

Scena Polska przy Těšínském divadle pracowała nadal pomyslnie i ofiarnie, doczekując się w roku 1954 już swego 500 przedstawienia, które odbyło się w sali Domu Polskiego im. J. Stalina w Karwinie I-Mieście. Grano "Wodewil warszawski". Przemówienie okolicznościowe wygłosił z tej okazji okręgowy inspektor oświatowy z Ostrowy tow. Karol Rzymen.

Wielkim wyderzeniem kulturalnym była również premiera sztuki "Latarnia" pióra czeskiego autora Alojzego Jiráška, która odbyła się dnia 9 lutego 1954r. Reżyserem sztuki był dyrektor TD tow. Zajíc. Na uroczystej premierze był konsul PRL w Ostrawie Jerzy Fidler, przedstawiciel Domu Kultury z Cieszyna Oswald Szczurek, przedstawiciele wydziału kultury ORN z Ostrowy.

W swym repertuarze na rok 1954 miała Scena Polska następujące pozycje:

"Latarnia" Alojzy Jirášek, /premiera 9.2.1954/
"Wodewil warszawski" - Gozdawa-Stępień /premiera 27.4.1954
Spryciarz Gelo - J. Hollý /premiera 27.6.1954/
Grzesznicy bez winy - A.N. Ostrowskij /premiera 30.X.1954/-
/Stonawa/

e/ Wyścig Pokoju.

VII Kolarski Wyścig Pokoju Warszawa-Berlin-Praga rozpoczął się dnia 2 maja 1954 r. startem zawodników w Warszawie. W wyścigu tym pierwszy raz brała udział drużyna radziecka. Przeszedł on do historii międzynarodowego kolarstwa nie tylko z powodu startu drużyny radzieckiej ale także z tego powodu, że Międzynarodowy Związek Kolarski /UCI/ był zmuszony wstawić go po raz pierwszy do swego kalendarzyka imprez ze względu na rekordowy udział startujących drużyn.

Brały w nim udział drużyny następujących państw: Polska, Czechosłowacja, Niemiecka Republika Demokratyczna, Albania, Anglia, Austria, Belgia, Bułgaria, Dania, Finlandia, Francja, Holandia, Norwegia, Rumunia, Szwecja, Włochy, Węgry, Triest oraz ekipa Polonii Francuskiej. Niestety w zawodach nie mogli wziąć udziału drużyny Włoch i Triestu, którym nie wydano paszportów.

Wyścig zakończył się dnia 17 maja 1954 trzynastym etapem Tebor-Praga. W ostatecznej klasyfikacji drużynowo wygrała ten wyścig Czechosłowacja, indywidualnie zaś Duńczyk Dalgaard.

Wydawnictwa.

=====

W roku 1954 wyszły dalsze wydawnictwa książkowe, wydane przez Sekcję Literacko - Artystyczną PZKO. Były to następujące pozycje:

"Przysłowia i powiedzenia ludowe ze Śląska Cieszyńskiego" - zebrane przez Józefa Ondrusza. Książka wyszła w lutym 1954r. w nakładzie 3 000 egzemplarzy. Redaktorem był Paweł Kubisz. Okładkę projektował Rudolf Żebrok. Drukowano w Cz. Cieszynie, ul. Stalina 1. Cena brązowego egzemplarza 12 Kčs.

"Ku nowym dniom" - powieść Anny Zawadzkiej. Wydana przez SIA-PZKO w nakładzie 2 300 egzemplarzy, wyszła w marcu 1954r. drukiem Ostravské tiskárny 08 Cz.Cieszyn, ul.Staline 1. Cena egzemplarza broszurowanego 12 Kčs. Redaktorem był Paweł Kubisz, korektorem Edward Czaja, okładka projektu Rudolfa Żebroka.

"Kalendarz Zwrotu 1955" - rocznik II, przygotowany przez Komitet Redakcyjny /Bog.Goj, H.Jasiczek, J.Mrózek/ pod redakcją Pawła Kubisza. Okładkę projektował Franciszek Szoltyś, ilustracje tekstowe wykonali Władysław Cejnar i Rudolf Żebrok, nagłówki do kalendarium inż.Leopold Wałoszek, zdjęcia VI.-Cudka i archiwum "Zwrotu". Kalendarium w opracowaniu prof.-dr Karola Kozła, drukowała "Ostrawskie tiskárny n.p." Oddział 08 w Cz.Cieszynie. - Cena 10 Kčs.

O g ó l n a o c e n a r o k u 1 9 5 4 .

Rok 1954 był dla pracy związkowej rokiem raczej zwyczajnym, spokojnym, nie obfitował w żadne specjalnie ważne wydarzenia, poza tym, o których wspomniano już na wstępie. W wyborach do rad narodowych na wiosnę i Zgromadzenia Narodowego w jesieni związek nasz miał ogromny wkład, zwłaszcza jeżeli chodzi o agitację i propagowanie listy wyborczej Frontu Narodowego, za co też wyrażono mu pełne uznanie.- Zwłaszcza uzyskaniu dwu posłów do Zgromadzenia Narodowego z szeregów członków PZKO było wielkim wyderzeniem o charakterze politycznym dla naszej polskiej ludności. -

W roku tym uroczyście obchodziliśmy piątą rocznicę powstania Pionierskiej Organizacji dziecięcej oraz 10 - rocznicę Manifestu Lipcowego, święta narodowego PRL. Dał się też odczuć pewien żywszy ruch kulturalno-oświatowy, spowodowany z jednej strony dobrą pracą zarządów powiatowych PZKO i z drugiej strony na skutek większej uwagi ze strony ZG PZKO sprawom kulturalnym, co przejawiało się najwięcej w organizowaniu Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy.

- o - 6 - o - o -

WYKAZ DOKUMENTACJI: ROK 1954

=====

1. Głos Ludu, nr.46 z 18.4.1954r, str.1, 2, 8,
2. Głos Ludu, nr.39 z 31.3.1954r, str.1,
3. Głos Ludu, nr.40 z 4.4.1954r. str.6,
4. Głos Ludu, nr.32 z 16.3.1954r, str.1,
5. Głos Ludu, nr.144 z 2.12. 54r, str.1; 133 z 7.11.1954, str.2; 136 z 14.11.1954, str.2
6. Głos Ludu, nr.45 z 15.4.1954r, 73 z 20.6.54, str.2-3; ~~nr.45~~ 72 z 17.6.54r., str.1
7. Głos Ludu, nr.19 z 14.2.1954, st.5; 20 z 16.2.54r., str.3, nr.21 z 18.2.1954, st.3; Zwrot 1954, luty str. 13-14,
8. Głos Ludu, nr.22 z 2.2.1954, st.5; 25 z 28.2.54, st.8; nr.27 z 4.3.1954, st.3.
9. Głos Ludu, nr.69 z 10.6.1954, st.5; 77 z 29.6.54, st.3; Zwrot 1954, czerwiec, str.13.
10. Głos Ludu, nr.107 z 7.9.1954r, str.3,
11. Zwrot 1954, czerwiec, str.13,
12. Głos Ludu, nr.40 z 4.4.1954r, str.7,
13. Głos Ludu, nr.84 z 15.7.1954r, str.3; Zwrot 1954, wrzesień, str.14,
14. Głos Ludu, nr.94 z 8.8.1954r, 97 z 15.8.54r, str.5,
15. Głos Ludu, nr.103 z 29.8.54r, str.5,
16. Głos Ludu, nr.97 z 15.8.54r, str.6, Zwrot 1954, wrzesień, str.15,
17. Głos Ludu, nr.140 z 23.11.54r. str.3; Zwrot 1954, październik, str. 11-12; Zwrot 1954, grudzień, str.12,
18. Głos Ludu, nr.112 z 12.9.54r. str.5, 114 z 23.9.54, st.5, nr.118 z 3.10.54r, st.5, Głos Ludu, nr.132 z 4.11.54r., st.3; Zwrot 1954, listopad str.12-13,
19. Głos Ludu, nr.63 z 27.5.54r, st.5; 111 z 16.9.54r, str.3; nr.133 z 7.11.54r, st.5,
20. Głos Ludu, nr.113 z 21.9.54r, st.3, 118 z 3.10.54, str.5; Zwrot 1954, październik, str.10-11,
21. Głos Ludu, nr.34 z 21.3.1954r., st.5; 36 z 25.3.54, st.3; nr.56 z 11.5.54r, st.3, nr.119 z 5.10.54r, st.3; 120 z 7.10.54r. st.3, nr.123 z 14.10.54r, st.3, nr.127 z 24.10.54r, st.5; 136 z 31.10.54r, st.7, nr.129 z 28.10.54r, st.3; nr.131 z 2.11.54r, str.3; 146 z 7.12.54r, st.3
22. Głos Ludu, nr.51 z 29.4.1954r, str.3,

23. Głos Ludu, nr.48 z 22.4.1954r., str.5,
24. Głos Ludu, nr.74 z 17.6.1954r., str.6,
25. Głos Ludu, nr. 5 z 12.1.1954r., str.6,
26. Głos Ludu, nr.28 z 7.3.1954r., str.4,
27. Zwrot 1954, luty str.14; marzec, str.8-9.
28. Głos Ludu, nr.63 z 27.5.1954r., str.5,
29. Głos Ludu, nr.65 z 1.6.1954r., str.3,
30. Głos Ludu, nr.72 z 17.6.1954r., str.5,
31. Głos Ludu, nr.93 z 5.8.1954r., str.3; 95 z 10.8.54,st.3;
nr.96 z 12.8.1954r., str.3; 97 z 15.8.54,st.5,
nr.98 z 17.8.1954r., str.3; 99 z 19.8.54,st.1,
nr.100 z 22.8.1954r., str.6; -/fotografia/-
Zwrot 1954r., wrzesień, str.15-16.
32. Głos Ludu, nr.122 z 12.10.1954r.,str.3;
Zwrot 1954, październik, str.13-14.
33. Materiał - IV Konferencja Powiatowej Cz.Cieszyn -
z dnia 20.2.1955r./Archiwum/
34. Głos Ludu, nr.77 z 29.6.1954r., str.3.
35. Głos Ludu, nr.37 z 28.3.1954r, str.6 42 z 8.4.54r,st.3.
36. Głos Ludu, nr.38 z 30.3.1954r, str.3 85 z 18.7.54,st.4.
37. Głos Ludu, nr.41 z 6.4.1954r, str.3 42 z 8.4. 54r,st.3.
38. Głos Ludu, nr.71 z 15.6.54r., str.3,
39. Głos Ludu, nr.114 z 23.9.54r, - 118 z 3.10.54r.,str.3;
nr.119 z 5.10.54r.,str.3,
40. Głos Ludu, nr.136 z 14.11.1954r,str.5,
41. Głos Ludu, nr.129 z 28.10.1954r,str.4.
42. Głos Ludu, nr.157 z 31.12.1954r. - 1.1.1955r,str.7
43. Materiał IV Konferencji Powiatowej Karwina z 27.2.1955r,
- Archiwum ZG PZKO.
44. Głos Ludu, nr.106 z 5.9.1954r, str.5.
45. Głos Ludu, nr.102 z 26.8.54r.,str.3; 128 z 26.10.54,st.3
46. Głos Ludu, nr.56 z 11.5.1954r,str.3,
47. Zwrot 1954r., wrzesień, str.18,
48. Głos Ludu, nr.145 z 5.12.54r, str.4,
Zwrot 1954, grudzień, str.19-20.
49. Głos Ludu, nr.152 z 21.12.54r,str.3; 154 z 23.12.54,st.4
Zwrot 1954r, grudzień, str.20.
50. Głos Ludu, nr.25 z 28.2.1954r,str.5,
51. Głos Ludu, nr.28 z 7.3.1954r.,str.5,
52. Głos Ludu, nr.95 z 10.8.1954r,str.1,2,3,
53. Głos Ludu, nr.77 z 29.6.1954r,str.3,
54. Głos Ludu, nr.129 z 28.10.54r.str.1-2,
55. Głos Ludu, nr.80 z 6.7.1954r., str.2.

56. Głos Ludu, nr.95 z 10.8.1954r, str.3; 97 z 15.8.54r, str.5,
57. Głos Ludu, nr.90 z 29.7.1954r, str.3; 92 z 3.8.54r, str.3,
58. Głos Ludu, nr.84 z 15.7.1954r, str.4; 88 z 25.7.54, str.3,
59. Głos Ludu, nr.89 z 27.7.1954r, str.1,
60. Głos Ludu, nr.127 z 24.10.1954r, str.5,
61. Głos Ludu, nr. 79 z 4. 7.1954r, str.4,
62. Głos Ludu, nr. 52 z 1. 5.1954r, str.8; 59 z 18.5.54r, str.4,

- o - o - o - o - o -

Rocznik " Głosu Ludu 1954 " znajduje się w Archiwum Redakcji w Ostrowie.

Rok 1955 obchodzony był przez nasz pałki oraz wszystkich Polaków na całym świecie jako " Rok Międzykultury " z okazji 100 rocznicy agencji wielkiego poety. Również na naszym terenie odbyły się w ciągu tego roku liczne imprezy poświęcone obchodom tej rocznicy.

Wieloletni na szerokim świecie w dolary ciągu rozmijają się skraj w ochronie pokoju, który poważnie został zagrożony przez uchwały obrad paryskich w sprawie rezytacji wojny Niemiec 28-choćdnie. Już dnia 19 stycznia 1955r. zakończyła się sesja Biura Światowej Rady Pokoju w Wiedniu, na której uchwalono trzy zasadnicze dokumenty: 1/ Apel w sprawie wojny atomowej, 2/ oświadczenie do narodów Europy w sprawie przeciwdziałania się zsyfikacji i wojen w świecie układowi paryskich oraz 3/ oświadczenie w sprawie uchwał wszystkich obradów pokoju na najbliższy okres czasu. Wszelkie powyższe dokumenty, apel w sprawie wojny atomowej, stał się podstawą szeroko zakrojonej akcji zbieżności miliona podpisów rzecz mieszkańców troni atomowej. W USA akcja ta przeprowadzona w okresie od dnia 28 lutego do dnia 27 marca 1955r. /1/

Pod tym " Apellem Wiedeńskim " zebrało w naszej republice 3 400 200 podpisów. W Chinach 400 500 000, Włoszech 7 000 000, Belgii 4 124 000, Japonii 2 000, Korei 2 000, Austrii 300 000 a także ponad 20 milionów itd/. Na całym świecie blisko 650 - milionów podpisów. Dla porównania: pod apellem " antykomunistycznym " podpisało się ogółem 482 482 100 obywateli, pod apellem o zawieszenie traktatu pokojowego między 4 mocerstwami podpisało się 611 222 304 obywateli a pod apellem " wiedeńskim " ogółem : 652 201 811 obywateli /2/

Wieloma momentami politycznymi było również odwiedzenie prezydenta republiki Antoniego Zgrotzkiego w sprawie zakończenia stanu wojny z Niemcami w wyniku nowych stosunków między GDR i Niemiecką Republiką Demokratyczną. Drugim ważnym zdarzeniem było " Konferencja Warszawska " w sprawie zapewnienia pokoju i bezpieczeństwa w Europie w dniach 11 - 14 maja 1955r. Na niej doszło do zawarcia układu o przyjaźni i pomocy wzajemnej między Ludową Republiką Albanii, Ludową Republiką Bułgarii, Węgierską Republiką Ludową, Niemiecką Republiką Demokratyczną, Polską Rzeczpospolitą Ludową, Rumuńską Republiką Ludową, Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich i Republiką Czechosłowacką /t.j. Układ Warszawski/. Utworzono również Zjednoczone Dowództwo Sił Zbrojnych Państw Stron Układu. Celem tego podjęto w celu zapewnienia wzajemnego bezpieczeństwa. /2/